

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Федорущенка Богдана Віталійовича

на тему

«ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ»,

яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» (галузь знань 07 – «Управління та адміністрування»)

Актуальність роботи. Банківський сектор України протягом всіх років незалежності залишається основною системоутворюючою ланкою вітчизняного фінансового сектору. Саме тому забезпечення його фінансової безпеки є першочерговим пріоритетом держави в особі спеціалізованих інституцій. Результативність цього процесу безпосередньо залежить від принципів його організації та реалізації. Насамперед, це повинно базуватися на засадах системності та комплексності.

В Україні відбулися суттєві зрушення у інституційній площині процесу забезпечення фінансової безпеки банківського сектору, починаючи з 2015 року. Водночас, ці заходи не мають системоузагальнюючої характеристики, а отже, блокують формування очікуваного синергетичного ефекту від взаємодії ефективності окремо запроваджених заходів. Важливо наголосити, що через рік повномасштабного вторгнення країни-агресора і, як наслідок, в умовах об'єктивного звуження економічної активності, банківський сектор України продовжує безперервно забезпечувати фінансові потреби економічних агентів. Водночас, вже з'явилася низка загроз фінансовій безпеці банківського сектору. Насамперед маємо на увазі зростання обсягу непрацюючих кредитів, як у відносному, так і абсолютному вимірах. Наразі це перш за все стосується кредитування фізичних осіб, частка непрацюючих кредитів за якими станом на 01.02.2023 становить 32% проти 17% на початок 2022 року. Аналогічний тренд має місце і в площині кредитування корпоративного сектору, але його динаміка є суттєво нижчою. Останнє пояснюється не відсутністю, чи несуттєвістю проблеми, а по-перше, довшим часовим лагом реакції агентів реального сектору економіки на стагнаційні процеси; по-друге, методологічною особливістю кредитування корпоративних клієнтів, зокрема, високими вимогами до їх забезпечення. При цьому, вельми очікуваним є подальше накопичення загроз фінансовій безпеці як окремих банків, так і банківського сектору загалом. Саме тому необхідними є наукові дослідження, присвячені формуванню багаторівневої комплексної системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору.

Зважаючи на зазначені вище положення, тема дисертаційного дослідження Б. В. Федорущенка є актуальною, а основні положення та висновки дослідження, доведені здобувачем до рівня науково-практичних рекомендацій та можуть бути

використані для вирішення завдань, пов'язаних із проблематикою забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України на засадах системності.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Дисертація Б.В. Федорущенка виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Університету банківської справи за науково-дослідною темою: «Формування системи забезпечення фінансової стабільності кредитних установ: інституційний та обліковий аспект» (номер державної реєстрації 0118U001042), до звіту за якою здобувачем включено власні напрацювання щодо уточнення сутності та декомпозиції фінансової безпеки банківського сектору, обґрунтування підходів до формування дієвої системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Аналіз анотації та тексту дисертації, змісту публікацій Б.В. Федорущенка дають змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість і достовірність результатів, отриманих у процесі наукового дослідження.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані та відповідають меті та завданням роботи, що забезпечується адекватністю обраних методів дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Б.В. Федорущенка ґрунтується на використанні сучасних наукових теорій фінансів, грошей і кредиту, банківництва, управління, систем, безпекознавства у сфері банківської справи та комплексного урахування причинно-наслідкових зв'язків економічних явищ і процесів. Це дозволило здобувачу поглибити теоретико-методологічні засади формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки та розвинути методичні підходи і практичні рекомендації з підвищення її рівня в Україні.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням сукупності методів наукового пізнання, які забезпечили концептуальну єдність дослідження. Зокрема, дослідження ґрунтується на використанні поряд з загальнонауковими методами (аналіз, синтез, типологізація, наукова абстракція та логічне узагальнення задля уточнення та розвитку категоріально-понятійного апарату) також статистичного, історичного, факторного, порівняльного, графічного аналізу, граничних значень й інтегральних оцінок для діагностики стану забезпечення фінансової безпеки банківського сектору економіки України та особливостей формування її системи; стратегічного аналізу, аналогій, експертних оцінок для визначення напрямів удосконалення формування і функціонування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України.

Важливо наголосити, що автором опрацьовано значний масив статистичних даних стосовно монетарного забезпечення економіки, у тому числі у розрізі різновидів фінансових інструментів; фінансових показників функціонування вітчизняного банківського сектору та кількісних параметрів рівня його фінансової безпеки.

Достовірність результатів дослідження підтверджується використанням широкої інформаційної бази, а саме: закони України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств; звітно-аналітична інформація Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України; Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, рейтингових агентств, наукові публікації, ресурси мережі Інтернет, розрахунки автора.

Наукова новизна результатів кваліфікаційної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого наукового завдання формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору економіки країни.

Зміст положень, винесених автором у пункти наукової новизни, не викликають заперечень. За результатами рецензування вважаю, що до наукових результатів автора, які містять елементи наукової новизни необхідно віднести такі:

- вперше запропоновано комплексну методологію розбудови дієвої системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору шляхом теоретичного моделювання концептуальної, композиційної, поетапної і формуючої моделей. Це дозволило сформулювати чітке уявлення про її цілі, завдання, об'єкти, предмет, суб'єктів, імперативи, заходи, принципи, критерії; композицію як процесу побудови такої системи; етапи її формування та специфіку її забезпечувальних підсистем;

- удосконалено визначення складових фінансової безпеки банківського сектору на основі методу декомпозиції та виокремлено її нові різновиди з позиції функціонального призначення та ресурсно-функціональною спрямованістю банківського сектору. Цей науковий результат дозволяє підвищити рівень забезпечення різних аспектів функціонування банківського сектору шляхом індивідуалізації процесу забезпечення фінансової безпеки;

- розвинено класифікацію різновидів фінансової безпеки банківського сектору унаслідок виокремлення таких нових класифікаційних ознак: напрями діяльності; мета; ресурсно-функціональна спрямованість; вид фінансових інструментів. Такі уточнення дозволяють виробити специфічні підходи до забезпечення складових ФББС;

- удосконалено трактування поняття «система забезпечення фінансової безпеки банківського сектору» шляхом акцентування на обов'язковості органічного поєднання її забезпечувальних підсистем, які формуються суб'єктами системи для досягнення її цілей, виконання поставлених завдань концептуального / стратегічного характеру за об'єктно-орієнтованим підходом до забезпечення фінансової безпеки банківського сектору; необхідності вжиття комплексу оптимально альтернативних і скоординованих упереджувальних, поточних і коригувальних заходів з фінансового забезпечення як окремих банків, так і банківського сектору загалом, економічних агентів, котрі ними обслуговуються або на яких відбивається стан фінансової безпеки банківського сектору, що унеможливорює порушення наявних міжсистемних зв'язків. Таке бачення сприяє

формуванню дієвої та комплексної системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору;

- набуло подальшого розвитку визначення чинників і передумов дослідження фінансової безпеки банківського сектору за рахунок виокремлення, у тому числі тих, що зумовлені ново виникаючими викликами, зокрема: глобалізація фінансових ринків, інформатизація, цифровізація економіки, діджиталізація банківського сектору, розвиток криптовалют, зростання масштабів фальшування грошей, запровадження штучного інтелекту, необхідність забезпечення сталого розвитку країни та запровадження банківськими установами відповідального фінансування та інвестування. Такий підхід підвищує обґрунтованість наукових досліджень з проблематики фінансової безпеки банківського сектору, формування дієвої системи її забезпечення;

- набув подальшого розвитку економічний зміст поняття «фінансова безпека банківського сектору» шляхом його розгляду як синтетичної категорії, наділяючи її такими характеристиками: забезпечення дотримання комплексу фінансових інтересів; безпосередній вплив на дієвість, ефективність функціонування клієнтів, контрагентів банківських установ й інших економічних агентів; пріоритети досягнення фінансової автономії, незалежності, ліквідності, платоспроможності банківського сектору, його фінансової стійкості, стабільності, надійності, інвестиційної привабливості, соціально-економічної ефективності функціонування. Це дозволяє підвищити комплексність сприйняття досліджуваного поняття та його складових, а отже, і ефективність вживаних заходів з підвищення їх рівнів;

- набуло подальшого розвитку формулювання завдань формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору, що дозволяє стверджувати про формування методологічного базису для формування комплексної системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору та обґрунтовано підійти до її формування;

- набуло подальшого розвитку наукове з'ясування чинників, що впливають на фінансову безпеку банківського сектору та виокремлення сукупності нових загроз їй. Так, до чинників впливу на фінансову безпеку банків запропоновано також відносити змішану організацію грошового обігу в країні, координованість або відсутність фінансових і грошово-кредитних інструментів; превалювання у банківському секторі окремих різновидів бізнес-моделей банків, істотні обсяги вивезення коштів з країни, формування ринку криптовалют, технології розподілених даних (blockchain). Стосовно загроз фінансовій безпеці банківського сектору, то автор їх доповнив такими: зростання кількості й обсягу несанкціонованих операцій з використанням платіжних карток та кібератак; можливість за використання криптовалют мати платіжну систему поза банківським сектором; неправильний вибір способу вкладання капіталу та/або виду цінного паперу для інвестування; деструктивна соціальна інженерія. Їх урахування підвищує дієвість й ефективність запобігання / протидії таких загроз, зменшенню негативних наслідків їх реалізації.

Теоретичне значення одержаних здобувачем результатів полягає у теоретико-методологічних засадах формування системи забезпечення фінансової

безпеки банківського сектору національної економіки, розробці методичних підходів і практичних рекомендацій з підвищення рівня фінансової безпеки банківського сектору в Україні.

Так, на позитивну оцінку заслуговує комплексний розгляд Б.В. Федорущенком фінансової безпеки банківського сектору, а саме, автор розкриває її і як прагматичне об'єктивно існуюче явище, і як науковий концепт. Іншим суттєвим теоретичним результатом автора є обґрунтування сукупності підходів до забезпечення фінансової безпеки банківського сектору та виокремлення 14 методів з уточненням їх функціональних можливостей у вирішенні сформульованого наукового завдання (с. 51, рис. 1.4).

Значущим науковим результатом є розвинена автором методологія оцінки ефективності, яка представлена як ієрархічна та мультиаспектна система. Так, автором пропонується здійснювати оцінку ефективності формування й функціонування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору за такими змістовими напрямками: ефективність управління ресурсами, активами, податками, контролю витрат, а також чинників, що зумовлюють її динаміку; відхилення чистого прибутку банківського сектору за рахунок зміни: акціонерного капіталу банків і ефективності управління ресурсами, активами, податками, контролю витрат; ефективність логістики в банківському секторі (с. 194-198).

Вагомим теоретичним науковим результатом Б.В. Федорущенка є комплексний підхід до формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору, що, зокрема, відобразилося у її структурі з позиції забезпечувальних підсистем, а саме: наукового супроводу, нормативно-правової, організаційної, методичної, інструментальної, обліково-звітної, інформаційно-аналітичної, контрольно-діагностичної, управлінської, інфраструктурної, прогностичної, маркетингової, техніко-технологічної, кадрової, соціально-психологічної, фінансової, страхової, правоохоронної, програмного забезпечення. Це знайшло своє продовження у розробці прикладних пропозицій автора задля дієвого та ефективного функціонування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору, у тому числі на етапі розвитку методології її оцінки.

Практичне значення кваліфікаційної наукової роботи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні положення та висновки дослідження, доведені до рівня науково-практичних рекомендацій, можуть бути використані саморегульованими організаціями на вітчизняному ринку банківських послуг, закладами вищої освіти. Так, пропозиції з моделювання системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України завдяки розробці концептуальної, композиційної, поетапної і формуючої моделей використані Асоціацією українських банків для розробки програмних документів і підвищення координації своєї діяльності з вітчизняними банками в аспекті сприяння системній фінансовій безпеці (довідка від 16.06. 2022 № 07.01.2).

Своєю чергою, розвинені автором підходи до оцінки і підвищення ефективності формування і функціонування системи забезпечення фінансової

безпеки банківського сектору у частині визначення різновидів, критеріїв і показників такої ефективності, застосування схем і методів цієї оцінки використані АТ «Комерційний індустріальний банк» для підготовки рекомендацій з формування системи забезпечення і підвищення рівня його фінансової безпеки (довідка від 10.01.2023 № 06/126).

Представлені в дисертаційній роботі теоретико-методологічні засади, методичні підходи і практичні рекомендації з формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України використані у навчальному процесі Університету банківської справи при складанні навчальної програми і підготовці методичного забезпечення з дисципліни «Філософія економічної безпеки» (довідка від 12.10.2021 № 12-009/51).

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених у ній наукових положень і рекомендацій дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх обґрунтованості відповідно до встановлених вимог, а також про відповідність спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Всі наукові положення, висновки та рекомендації, які наведено у кваліфікаційній науковій роботі, достовірні, всебічно доведені та науково обґрунтовані.

Завершеність роботи, стиль викладу, публікації

Кваліфікаційна наукова праця Б. В. Федорущенка за своїм змістом, основними науковими положеннями, висновками та практичними рекомендаціями є завершеною кваліфікаційною науковою працею. Структура дисертації є логічною та обґрунтованою, всі розділи тісно пов'язані між собою та послідовно впливають один із одного, формуючи цілісне уявлення про досліджувану проблему, науковий внесок здобувача та ступінь вирішення сформульованих ним завдань відповідно до теми, мети та завдань дослідження.

Стиль викладення матеріалу є чітким і послідовним. Обсяг роботи, її оформлення та мова відповідають нормативним вимогам Міністерства освіти і науки України щодо кваліфікаційних наукових робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Основні положення дисертації опубліковано автором у 8 наукових працях, серед яких: 1 стаття – у виданні, індексованому у Web of Science; 2 статті у наукових фахових виданнях України, індексованих у міжнародних наукометричних базах; 5 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій. Загальний обсяг опублікованих наукових праць становить 3,44 друк. арк.

У роботах, виконаних у співавторстві, особистий внесок здобувача полягає у такому:

1. Федорущенко Б. В., Барановський О. І. Формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 5. С.16-27 (*Web of Science*).

Особистий внесок здобувача: визначено передумови і значущість формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки, висвітлено підходи до її формування, виявлено нерозкриті питання формування зазначеної системи, представлено її авторське визначення;

з'ясовано, чим визначається дієвість такої системи, наведено авторське бачення складових формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору.

Публікації здобувача відповідають вимогам пп. 11, 12 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167.

Анотація кваліфікаційної наукової праці Б. В. Федорущенка повною мірою відображає основні положення та результати, що викладені у дисертації.

Аналіз основного змісту дисертації

Відповідно до логіки дослідження дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 239 сторінок, основний зміст роботи викладено на 200 сторінках. Дисертація містить 17 таблиць, 58 рисунків, 4 додатки (на 5 сторінках) і списку літератури з 255 джерел (на 24 сторінках).

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено рівень її наукової розробленості та невирішені раніше аспекти досліджуваної проблеми, сформульовано мету та головні завдання, визначено об'єкт, предмет, методи дослідження, охарактеризовано інформаційну базу, наведено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та особистий внесок здобувачки.

У першому розділі дисертації охарактеризовано теоретико-методологічні засади формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору. Розвинено сутність та декомпозицію фінансової безпеки банківського сектору. Автором розвинено наукові положення щодо чинників та передумов дослідження фінансової безпеки банківського сектору. Автором обґрунтовано складники формування дієвої системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки. Удосконалено економічний зміст поняття фінансової безпеки банківського сектору, яку запропоновано тлумачити як синтетичну категорію, а також розвинено її класифікацію. Чітко обґрунтовано чинники, загрози фінансовій безпеці банківського сектору національної економіки та її вимір. Сформовано методологічні засади формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору, а саме визначено: концепції, стратегії, цілі, імперативи, політики, об'єкти, суб'єкти, завдання, принципи, підсистеми та критерії забезпечення фінансової безпеки банківського сектору.

У другому розділі дисертації здійснено комплексну оцінку практичних аспектів забезпечення фінансової безпеки банківського сектору економіки України. Здійснено комплексне та детальне розкриття інституційних аспектів функціонування вітчизняної системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору. Автором чітко окреслено коло інституційних чинників, які стримують розвиток та ефективне функціонування досліджуваної системи, а їх подальший розгляд та формулювання авторських пропозицій щодо покращення знайшов відображення у третьому розділі дисертаційної роботи. Досліджено

чинники забезпечення складових фінансової безпеки банківського сектору економіки України у розрізі її різновидів. Здійснено індикативну оцінку рівня фінансової безпеки вітчизняного банківського сектору України у розрізі ресурсоутворювальної недепозитного характеру, депозитної, кредитної, валютної, боргової, інвестиційної, інфляційної, безпеки доходів і витрат банківського сектору України.

У третьому розділі дисертаційної роботи здобувачем розвинено напрями формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України. Автор здійснив моделювання системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України шляхом розробки її концептуальної, композиційної, поетапної і формуючої моделей. Розвинено функції суб'єктів системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України. Уточнено етапи формування системи фінансової безпеки банківського сектору. Автором розвинено пропозиції створення Фонду часткового гарантування кредитів за пріоритетними напрямками розвитку економіки України / галузями господарського комплексу. Особливо практична значущість цієї пропозиції має місце саме зараз задля створення інституційних гарантійних механізмів для активізації кредитування потреб реального сектору.

Розвинено основні шляхи поліпшення підсистем і елементів системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору вітчизняної економіки. Обґрунтовано зміст організаційно-правового, інституційно-організаційного, економічного, фінансового, мотиваційного механізмів забезпечення фінансової безпеки банківського сектору. Важливим науковим результатом є розвиток методичних підходів до оцінки і підвищення ефективності формування і функціонування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертаційної роботи Б. В. Федорущенка на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерела для текстових та ілюстративних запозичень; навмисних спотворень не виявлено. Звідси можна зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

Зауваження до кваліфікаційної наукової праці

Позитивно оцінюючи отримані здобувачем Б. В. Федорущенка результати дослідження, їх наукову новизну та практичну значущість, необхідно відзначити також дискусійні положення дисертації та окремі недоліки і зауваження.

1. На с. 28 автор структурує складники формування дієвої системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки (рис. 1.2) та зазначає про необхідність удосконалення підходів до складання відповідних рейтингів і віднесення комерційних банків до категорії системно значущих. На мою думку, доцільно було б конкретизувати позицію автора з цього питання та уточнити, які саме параметри або методи їх обробки необхідно для цього застосовувати і у чому полягають слабкі місця існуючої методології ідентифікації системно важливих банків.

2. Автор слушно акцентує увагу на впливі фінансових інновацій на фінансову безпеку банківського сектору, насамперед, мова йде про ринок криптовалют (с. 40-41, с. 46). Водночас, основний акцент робиться, насамперед, на нерегульованій природі цього ринку, а не його інноваційності. Тоді природньо постає питання, чи запровадження інституту регулювання відносин на ринку криптовалют зможе автоматично нівелювати ті загрози, які наразі мають місце у забезпеченні фінансової безпеки банківського сектору? Автору було б доцільно це розвинути у своїй роботі.

Також, на с. 166 автор акцентує увагу на необхідності розробки криптофінансової стратегії розвитку електронної інфраструктури. Погоджуємося з цією позицією, водночас, її зміст доречно було б поглибити.

3. Оцінюючи індикатори інвестиційної безпеки (табл. 2.9, с. 135) також було б доцільно оцінити активність вкладення банків України в ОВДП. Також на с. 144 зазначено – «суттєве нарощення вкладень у державні ЦП негативно позначилося на рівні кредитної безпеки вітчизняного БС». Це доцільно було б представити в емпіричному блоці, де здійснювався аналіз кредитної безпеки банків.

4. У п. 3.3 наведено індикатори оцінки ефективності фінансового забезпечення фінансової безпеки банківського сектору. На мою думку, було б доречно їх апробувати на прикладі вітчизняного банківського сектору, а також обґрунтувати алгоритм ідентифікації рівнів ефективності досліджуваної системи. Також, на с. 192 автором зазначено, що ефективність вирішення завдань фінансового убезпечення банківського має досягатися на основі визначення рубежів / зон безпеки. Вважаю, що конкретизація цих положень дозволила б суттєво підвищити практичну значущість наукового результату стосовно розвитку методики оцінки ефективності фінансового забезпечення фінансової безпеки банківського сектору.

5. На с. 176 автор зазначає про необхідність диференціації внесків банків до ФГВФО залежно від рівня їхніх ризиків зокрема і банківського сектору загалом. Водночас, саме така методологія наразі запроваджена для розрахунку внесків для банків. Якщо ж автор мав на увазі її удосконалення, то це варто було б більш ґрунтовно описати в роботі.

Разом з тим зазначені зауваження мають характер наукової дискусії та не знижують достатньо високого теоретико-методологічного рівня та практичної цінності дисертаційної роботи.

Загальний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Дисертаційна робота Б. В. Федорущенка «Формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України» виконана на актуальну тему. За своїм змістом дисертація є завершеною самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій розв'язано конкретне наукове завдання, а саме: поглиблення теоретико-методологічних засад формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору національної економіки, розробка методичних підходів і практичних рекомендацій з підвищення рівня фінансової безпеки банківського сектору в Україні.

Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні, її зміст відповідає обраній темі дослідження та профілю спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Сформульовані у роботі наукові положення, висновки та рекомендації є достовірними та всебічно обґрунтованими. Визначену мету дослідження досягнуто, а основні завдання вирішено. Також опубліковані здобувачем наукові праці повною мірою відображають зміст дисертації, головні результати дослідження, його наукову новизну, практичну значущість і особистий внесок здобувача в науку.

За своїм науковим рівнем, глибиною теоретичних розробок, практичним значенням отриманих результатів, висновків і рекомендацій, структурою, мовою та стилем викладення матеріалу дисертація Федорущенка Богдана Віталійовича «Формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України» повністю відповідає вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, Федорущенко Богдан Віталійович, заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування.

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та обліку
Територіально відокремленого
структурного підрозділу «Черкаське
навчально-наукове відділення
Львівського національного університету
імені Івана Франка»

М.Е. Хуторна